ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

រដ្ឋបាលជលផល

ឯកសារបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីសហគ្រប់គ្រងធនធានជលផល

គម្រោងគ្រប់គ្រងធនធានទឹកចម្រុះ ទន្លេមេគង្គ ដំណាក់កាលទី៣ (M-IWRMP-III)

សមាសភាគទី១៖ ការគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលនៅភូមិភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា

វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ជលផលទឹកសាបនៃរដ្ឋបាលជលផល

២០១៨

៤

សហគ្រប់គ្រងធនធានជលផល
ឯកសារទី៤ : ការពង្រឹងសមត្ថភាពខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល

គម្រោងគ្រប់គ្រងធនធានទឹកចម្រុះ ទន្លេមេគង្គ ដំណាក់កាលទី៣ (M-IWRMP-III)

សមាសភាគទី១៖ ការគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលនៅភូមិភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា

វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ជលផលទឹកសាប នៃរដ្ឋបាលជលផល ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

១. តើសហគ្រប់គ្រងធនធានជលផលមានន័យដូចម្តេច?

សហគ្រប់គ្រង សំដៅដល់ភាពជាដៃគូរវាងសហគមន៍នេសាទ ស្ថាប័នជំនាញរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត (ដូចជា៖ អ្នកលក់ត្រី អ្នកជំនួញ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។ល។) និងការបែងចែកសិទ្ធិរួមទាំងការទទួលខុសត្រូវក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានជលផល។

ចំពោះកិច្ចសហការរវាងស្ថាប័នជំនាញរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងប្រជានេសាទនៅមូលដ្ឋាន ចាំបាច់ត្រូវបង្កើតសហគមន៍នេសាទ។

តាមរយៈកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ និងការចរចា រដ្ឋបាលជលផល និងសហគមន៍នេសាទត្រូវបង្កើតកិច្ចព្រមព្រៀងដូចជា៖ កន្លែងនេសាទសហគមន៍ តួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ និងសិទ្ធិក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានជលផល។

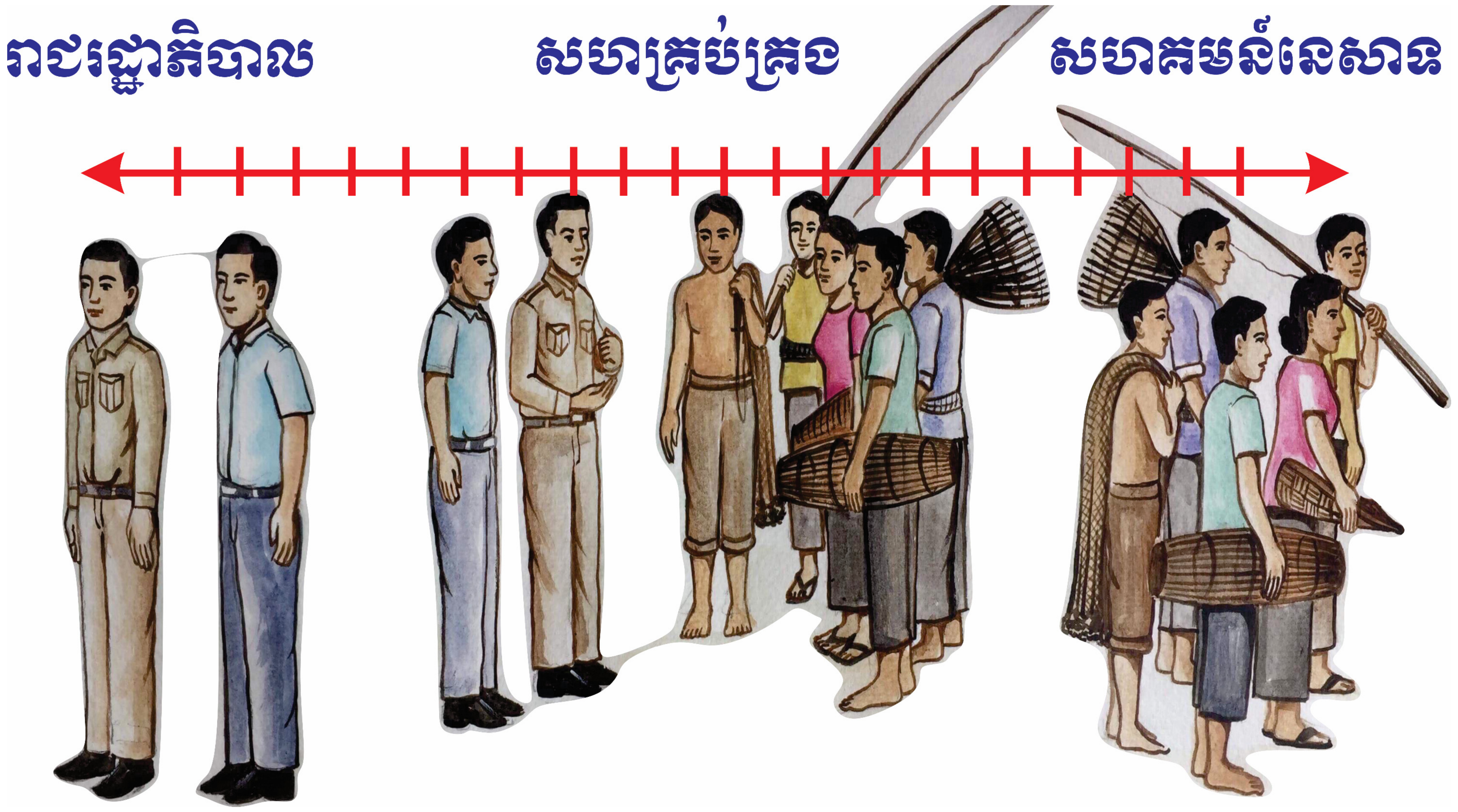

១. តើសហគ្រប់គ្រងធនធានជលផលមានន័យដូចម្តេច? (ត)

សហគ្រប់គ្រងធនធានជលផលរួមមាន៖

- សមាជិកភាពប្រកបដោយសមធម៌៖ យុត្តិធម៌ ស្មើភាព និងបើកទូលាយចំពោះប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ (ស្ត្រី និងជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានលើកទឹកចិត្ត ឱ្យចូលជាសមាជិកសហគមន៍នេសាទ)
- រួបរួមគ្នា និងសហប្រតិបត្តិការ៖ ធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីសម្រេចគោលដៅរួមមួយ
- បែងចែកសិទ្ធិអំណាច(ការទទួលខុសត្រូវ និងសិទ្ធិអំណាច)៖ ទទួលខុសត្រូវរួមគ្នា លើការសម្រេចចិត្ត
- មានគោលដៅច្បាស់លាស់
- កិច្ចព្រមព្រៀង៖ ការរៀបចំរវាងភាគីពាក់ព័ន្ធចំពោះសកម្មភាពជាក់លាក់។

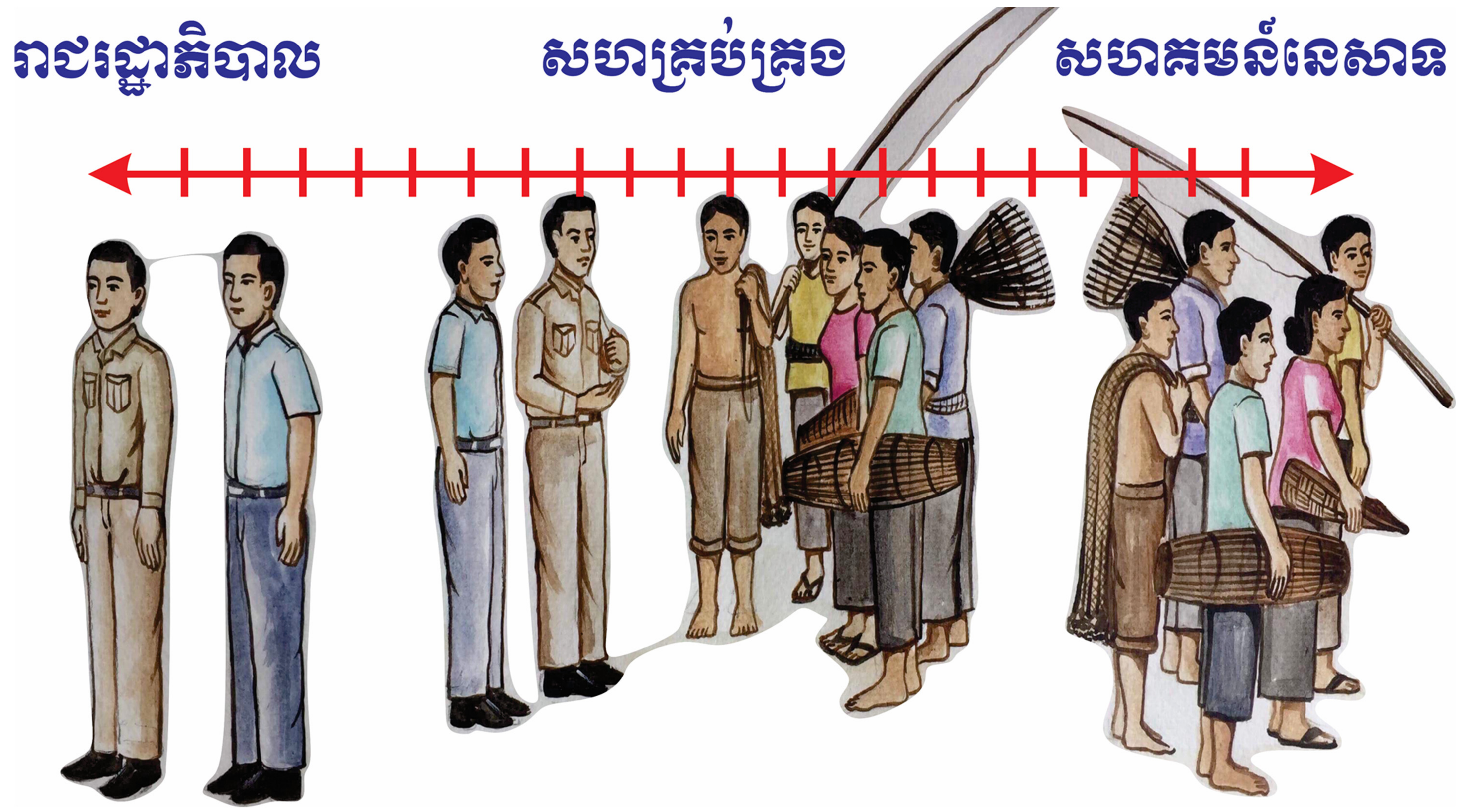

២. គោលការណ៍គ្រប់គ្រងធនធានជលផលផ្តោតលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

សហគ្រប់គ្រងធនធានជលផលដែលល្អរួមមាន៖ តុល្យភាពរវាងសមាសធាតុចំនួនបីគឺបរិស្ថាន សង្គម(សុខុមាលភាព) និងអភិបាលកិច្ច។

- **បរិស្ថានល្អ៖** មានពូជត្រីច្រើនប្រភេទ ផលត្រីសម្បូរ មិនធ្វើឱ្យខូចខាតជម្រកត្រី និងទឹកមានគុណភាព

- **សង្គម(សុខុមាលភាព)៖** ប្រជាពលរដ្ឋមានស្តង់ដាររស់នៅល្អ (ប្រាក់ចំណូលសមរម្យ) សុវត្ថិភាពស្បៀង ទំនាក់ទំនងសង្គមមានភាពប្រសើរឡើង និងជានាសុវត្ថិភាព

- **អភិបាលកិច្ចល្អ៖** សំដៅដល់ការចូលរួម សិទ្ធិជាផ្លូវការ សមធម៌ យន្តការរៀបចំផែនការ និងការអនុវត្ត ការគោរព និងការពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់។

វាជាវិធីសាស្ត្រមួយ ដែលគិតគូរទៅលើធាតុសំខាន់ៗនៅក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងគិតគូរពីផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមបានមកតាមរយៈការប្រើប្រាស់ធនធានប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

៣. តើសហគមន៍នេសាទមានន័យដូចម្តេច?

សហគមន៍នេសាទគឺជា៖

- ក្រុមរូបវន្តបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ
- ចូលរួមជាសមាជិកសហគមន៍នេសាទដោយស្ម័គ្រចិត្ត ដែលរស់នៅក្នុង ឬក្បែរដែននេសាទ
- មានគំនិតផ្តួចផ្តើមដោយស្ម័គ្រចិត្តដើម្បីបង្កើនជីវភាពតាមរយៈប្រើប្រាស់ និងកែច្នៃធនធានជលផលប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

សហគមន៍នេសាទតំណាងឱ្យប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា ក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយនឹងស្ថាប័នជំនាញរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលមានរដ្ឋបាលជលផលជាតំណាង។ រដ្ឋបាលជលផល និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ត្រូវការសហការរៀបចំសហគមន៍នេសាទ។

ប្រជាពលរដ្ឋទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីការបង្កើតសហគមន៍នេសាទដូចជា៖

- ចូលរួមគ្រប់គ្រង ប្រើប្រាស់ និងការពារធនធានជលផលដោយផ្ទាល់
- ធានាបានការបែងចែកផលប្រយោជន៍ពីធនធានជលផលប្រកបដោយសមធម៌
- លើកស្ទួយកម្រិតជីវភាពរស់នៅ។

៤. ជំហានទាំង៩ នៃការបង្កើតសហគមន៍នេសាទ

ប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំអំពីសហគមន៍នេសាទបានកំណត់ជំហានទាំង៩ រួមមាន៖

១. ការបង្កើតក្រុមស្ថាបនិក និងដាក់ពាក្យស្នើសុំបង្កើតសហគមន៍នេសាទ

២. ការសិក្សាលទ្ធភាពបង្កើតសហគមន៍នេសាទ

៣. ការចុះឈ្មោះសមាជិកសហគមន៍

៤. ការរៀបចំទស្សនៈវិស័យ លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង

៥. ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ

៦. ការរៀបចំផែនទីកន្លែងនេសាទសហគមន៍

៧. ការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍

៨. ការចុះបញ្ជីសហគមន៍នេសាទ

៩. ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍។

៤.១ ជំហានទី១÷ ការបង្កើតក្រុមស្ថាបនិក និងសំណើបង្កើតសហគមន៍នេសាទ

- សហគមន៍មូលដ្ឋានដែលមានបំណងបង្កើតសហគមន៍នេសាទត្រូវបង្កើតក្រុមស្ថាបនិកជាមុន។
- ក្រុមស្ថាបនិកផ្សព្វផ្សាយបំផុសប្រជាពលរដ្ឋក្នុងភូមិ អំពីផលប្រយោជន៍នៃការបង្កើតសហគមន៍នេសាទ បន្ទាប់មកដាក់សំណើទៅខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល ដើម្បីជួយសម្របសម្រួលបង្កើតសហគមន៍។
- មុននឹងរៀបចំឯកសារស្នើសុំបង្កើតសហគមន៍នេសាទ ក្រុមស្ថាបនិកត្រូវផ្សព្វផ្សាយបំផុសប្រជាពលរដ្ឋអំពីផលប្រយោជន៍នៃការបង្កើតសហគមន៍នេសាទ។
- ក្រុមស្ត្រី ជនជាតិដើមភាគតិច ក្រុមភាគតិចគួរត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងក្រុមស្ថាបនិក។

៤.២ ជំហានទី១ក៖ ការផ្សព្វផ្សាយបំផុសការយល់ដឹង តាមរយៈការអប់រំ អភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាព និងការប្រាស្រ័យទាក់ទង

មុននឹងរៀបចំឯកសារស្នើសុំបង្កើតសហគមន៍នេសាទ ក្រុមស្ថាបនិកត្រូវផ្សព្វផ្សាយបំផុសប្រជាពលរដ្ឋអំពីផលប្រយោជន៍នៃការបង្កើតសហគមន៍នេសាទ។

៤.៣ ជំហានទី២៖ ការសិក្សាលទ្ធភាពបង្កើតសហគមន៍នេសាទ

បន្ទាប់ពីបានដាក់សំណើសុំបង្កើតសហគមន៍នេសាទ ក្រុមស្ថាបនិក ដោយមានការគាំទ្របច្ចេកទេស ពីខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលត្រូវរៀបចំសិក្សាវាយតម្លៃ និងប្រមូលព័ត៌មានដាក់លាក់ទាក់ទងនឹង៖

- ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសង្គម
- ស្ថានភាពនេសាទ
- ស្ថានភាពដែននេសាទ
- សកម្មភាពនានាទាក់ទងទៅ នឹងការនេសាទ
- ស្ថានភាពទាក់ទង នឹងកសិកម្ម
- បញ្ហាកើតឡើងក្នុងសហគមន៍នេសាទដែលទាក់ទងទៅនឹងវិស័យជលផល។

៤.៤ ជំហានទី៣៖ ការផ្សព្វផ្សាយ និងចុះឈ្មោះសមាជិកសហគមន៍នេសាទ

ក្រុមស្នាបនិកមានភារកិច្ច ចុះឈ្មោះប្រជាពលរដ្ឋដែលស្ម័គ្រចិត្តចូលជាសមាជិកសហគមន៍នេសាទ។ ក្រុមស្ត្រីត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យចូលរួមជា សមាជិកសហគមន៍នេសាទ។ ដោយមានការសម្របសម្រួលពីខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល ក្រុមស្ថាបនិកត្រូវ៖

- ការផ្សព្វផ្សាយបំផុសប្រជាពលរដ្ឋអំពីផលប្រយោជន៍នៃការបង្កើតសហគមន៍នេសាទ ដើម្បីឱ្យចូលជាសមាជិកសហគមន៍នេសាទ (យ៉ាងហោចណាស់៥០%នៃចំនួនគ្រួសារអ្នកនេសាទសរុបនៅកន្លែងនោះ)
- ចុះបញ្ជីឈ្មោះអ្នកស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមជាសមាជិកសហគមន៍នេសាទ
- រៀបចំត្រៀមបេក្ខភាពឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតជាគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ (មិនមានការណែនាំជាក់លាក់អំពីការជូនដំណឹងទេ តែជាធម្មតាតែងមានកិច្ចប្រជុំ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋ) អ្នកសម្របសម្រួលត្រូវធានាថាសមាជិកគ្រប់រូបបានដឹង និងមានឱកាសឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត

៤.៤ ជំហានទី៣៖ ការផ្សព្វផ្សាយ និងចុះឈ្មោះសមាជិកសហគមន៍នេសាទ (ត)

- រៀបចំដំណើរការមហាសន្និបាតលើកដំបូង ដើម្បីបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណៈកម្មការ សហគមន៍នេសាទ
- ធ្វើលិខិតអញ្ជើញចូលរួមមហាសន្និបាត
- រៀបចំអង្គប្រជុំផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធនឹងការត្រៀម ធ្វើមហាសន្និបាត
- រៀបចំសេចក្តីព្រាងលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងដោយមានការពិគ្រោះយោបល់។

៤.៥ ជំហានទី៤៖ ការរៀបចំទស្សនៈវិស័យ លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង

- **ទស្សនៈវិស័យ** ជាការរៀបរាប់អំពីស្ថានភាព ដែលសមាជិកសហគមន៍នេសាទ ចង់បាននាពេលអនាគត (លទ្ធផលរយៈពេលវែង)។

- លក្ខន្តិកៈ ជានីតិវិធីរដ្ឋបាល កំណត់ពី របៀបសហគមន៍នេសាទដែលត្រូវបង្កើតឡើង និងដំណើរការរបស់វា (ការកត់ត្រា ការបោះឆ្នោតគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ)។

- **បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង** ជាការរៀបរាប់អំពីសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់សមាជិក និងការងាររបស់សហគមន៍នេសាទ (ដូចជា៖ កិច្ចប្រជុំជាដើម)។

៤.៦ ដំណាក់កាលទី៥៖ មហាសន្និបាតលើកដំបូងជ្រើសរើសគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ

មហាសន្និបាតរបស់សហគមន៍នេសាទគឺជាអង្គប្រជុំកំពូលដើម្បីអនុម័ត និងធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តទាំងឡាយក្នុងនាមសហគមន៍នេសាទ។

មហាសន្និបាតលើកដំបូងត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ និងអនុម័តទៅលើកិច្ចការសំខាន់ៗដូចជា៖

- សមាជិកសហគមន៍នេសាទ
- ឈ្មោះសហគមន៍នេសាទ
- លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង
- គណៈកម្មការរៀបចំបោះឆ្នោត
- ចំនួនគណៈកម្មការ
- សមាសភាពឈរឈ្មោះជាគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ។

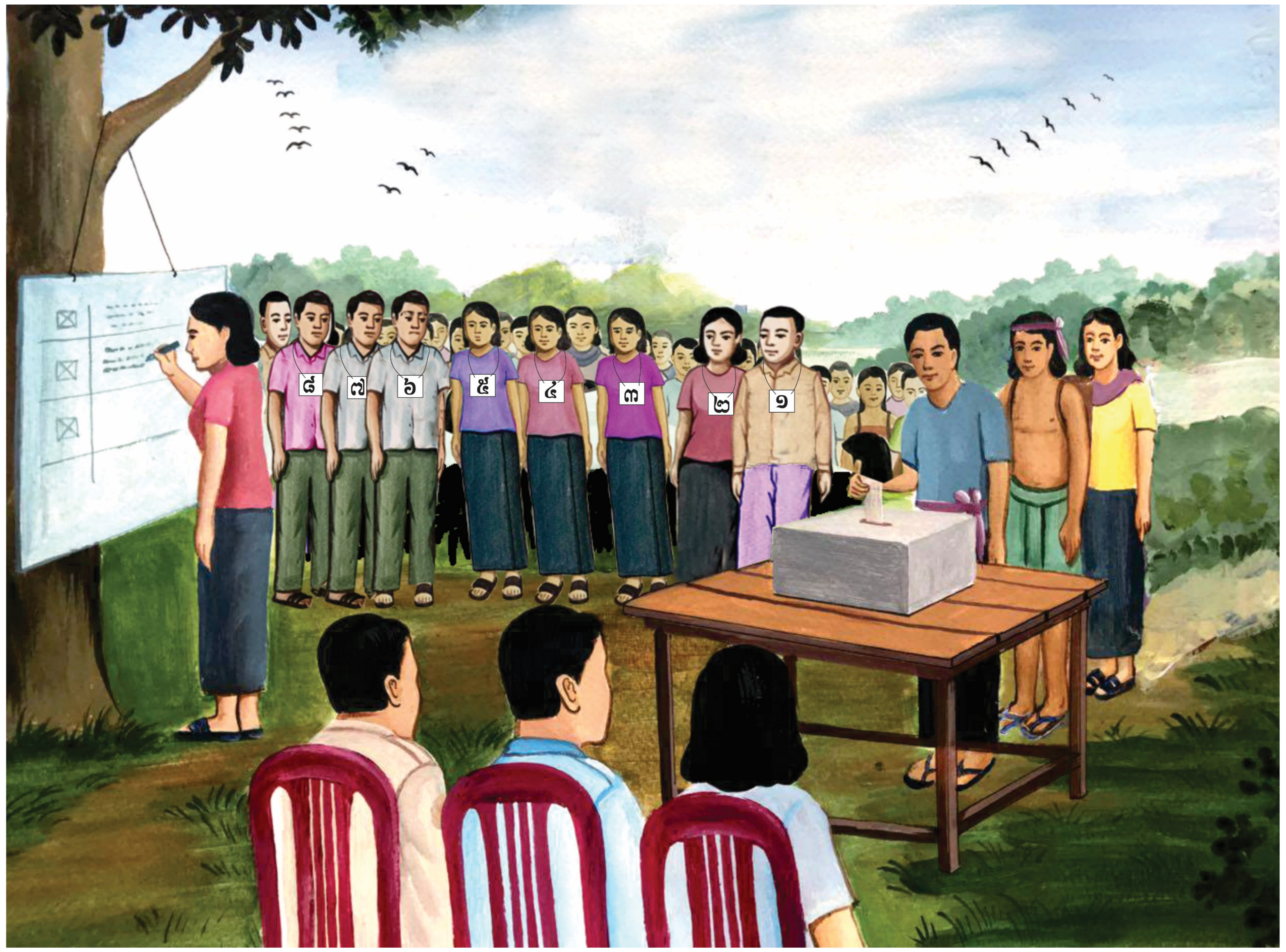

៤.៧ តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់គណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ

- សមាជិកសហគមន៍នេសាទ ត្រូវចូលរួមបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណៈកម្មការដើម្បីឱ្យទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងសហគមន៍នេសាទ

- គណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទមានសិទ្ធិដឹកនាំ និងគ្រប់គ្រងសហគមន៍នេសាទ

- គណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទកើតឡើងតាមរយៈការបោះឆ្នោត

- សមាជិកម្នាក់ៗដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរពីកំណើតអាចឈរឈ្មោះជាបេក្ខភាពគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទបាន

- គណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទមានអាណត្តិការងាររយៈពេល៥ឆ្នាំ។

៤.៨ ជំហានទី៦÷ ការកំណត់ និងធ្វើផែនទីកន្លែងនេសាទសហគមន៍

ការធ្វើផែនទីកន្លែងនេសាទសហគមន៍ ដើម្បីកំណត់ច្បាស់ អំពីដែននេសាទ ដែលត្រូវគ្រប់គ្រង និងស្ថិតក្នុងការអនុវត្តនៃបទបញ្ជាផ្ទៃ-ក្នុងរបស់សហគមន៍នេសាទ។

៤.៩ ជំហានទី៧៖ កិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍

កិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ គឺជាកិច្ចព្រមព្រៀង ជាផ្លូវការរវាងសហគមន៍នេសាទ និងរដ្ឋបាលជលផលដែលទទួលស្គាល់ និងធានាសិទ្ធិរបស់សហគមន៍នេសាទចំពោះកន្លែងនេសាទសហគមន៍ ដែលបានធ្វើផែនទី។

នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ មានចែងច្បាស់អំពី៖

- តួនាទីនិងការទទួលខុសត្រូវរបស់ភាគីនីមួយៗ
- ទីកន្លែង និងទំហំដែននេសាទ
- លក្ខខណ្ឌ និងពេលវេលានៃការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍នេសាទ
- លក្ខខណ្ឌនៃវិសោធនកម្ម និងការបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀង។

៤.១០ ជំហានទី៨÷ ការចុះបញ្ជីនិងការទទួលស្គាល់សហគមន៍នេសាទ

ក្រោយពីចុះហត្ថលេខា លើកិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ នាយខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលរាជធានី ខេត្ត ត្រូវធ្វើសំណើទៅក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដើម្បីចុះបញ្ជី និងចេញប្រកាសទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការ។

៤.១១ ជំហានទី៩÷ ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍

ក្រោយពីចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ គណៈកម្មការសហគមន៍ត្រូវរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងសម្រាប់កន្លែងនេសាទសហគមន៍។

- គឺជាឯកសារដែលរៀបចំដោយគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ និងមានការឯកភាពពីរដ្ឋបាលជលផល។
- ផែនការមានបញ្ជាក់ពីការគ្រប់គ្រងធនធានជលផល និងសកម្មភាព តួនាទី ភារកិច្ចរបស់សមាជិកសហគមន៍ និងរដ្ឋបាលជលផល។
- ផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ត្រូវមានចំណុចសំខាន់ៗដូចជា៖

វិធានការគ្រប់គ្រងធនធានជលផល ការគ្រប់គ្រងវិវាទក្នុងសហគមន៍នេសាទ ការគោរព និងការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ រួមទាំងការរៀបរាប់លម្អិតអំពីការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ ។

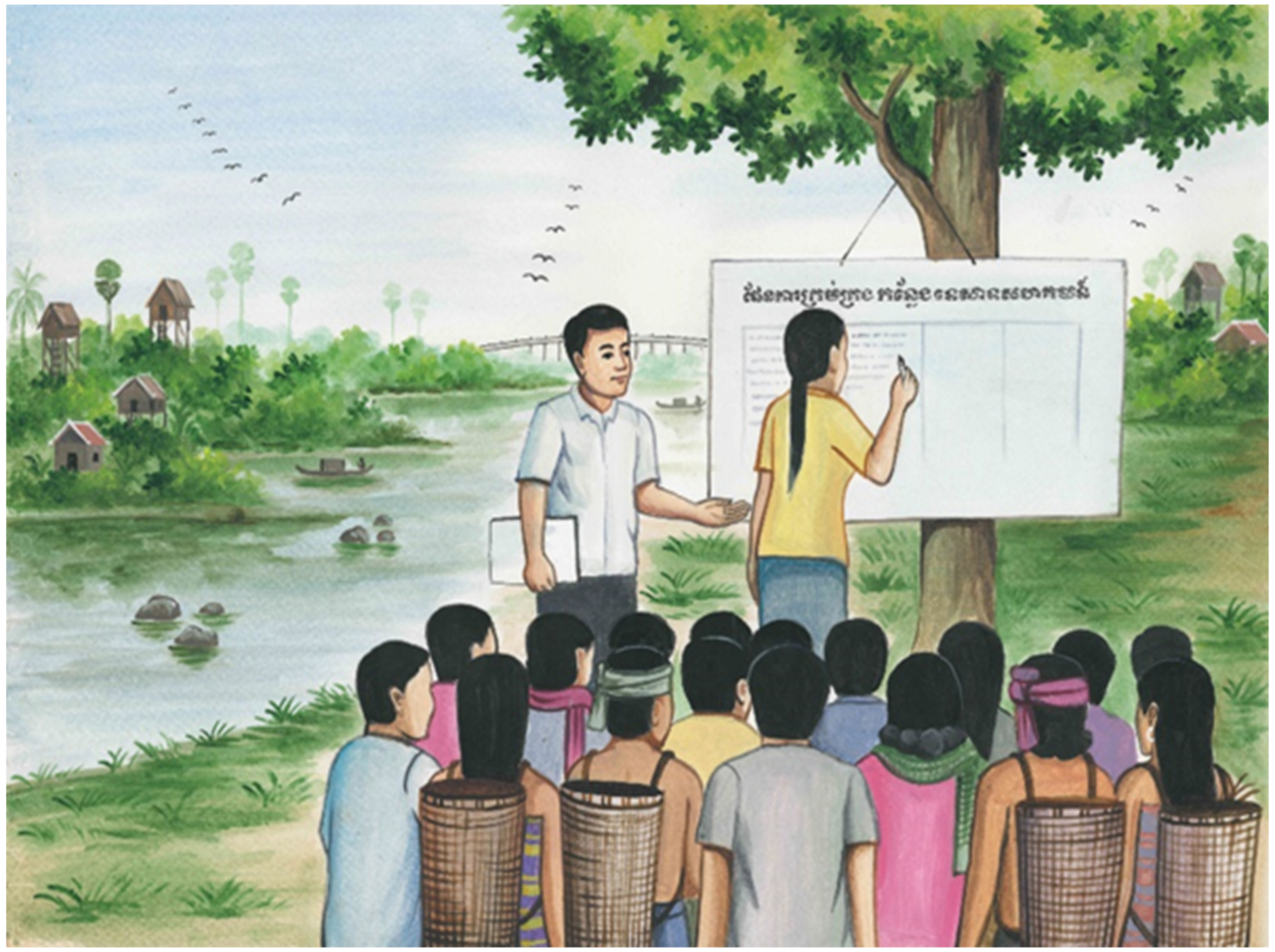

៤.១១ ជំហានទី៩៖ ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ (ត)

- នៅគ្រប់ជំហាននៃដំណើរការកសាងផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ ដឹកនាំដោយគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ និងមានការចូលរួមពីសមាជិកសហគមន៍នេសាទ ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល រួមទាំងអ្នកទទួលបន្ទុកកិច្ចការនារី និងកុមារឃុំសង្កាត់។
- នៅពេលមានការឯកភាពរួចហើយ លទ្ធផលផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍៥ឆ្នាំ និងកម្មវិធីវិនិយោគ៣ឆ្នាំរំកិលរបស់ឃុំ សង្កាត់។

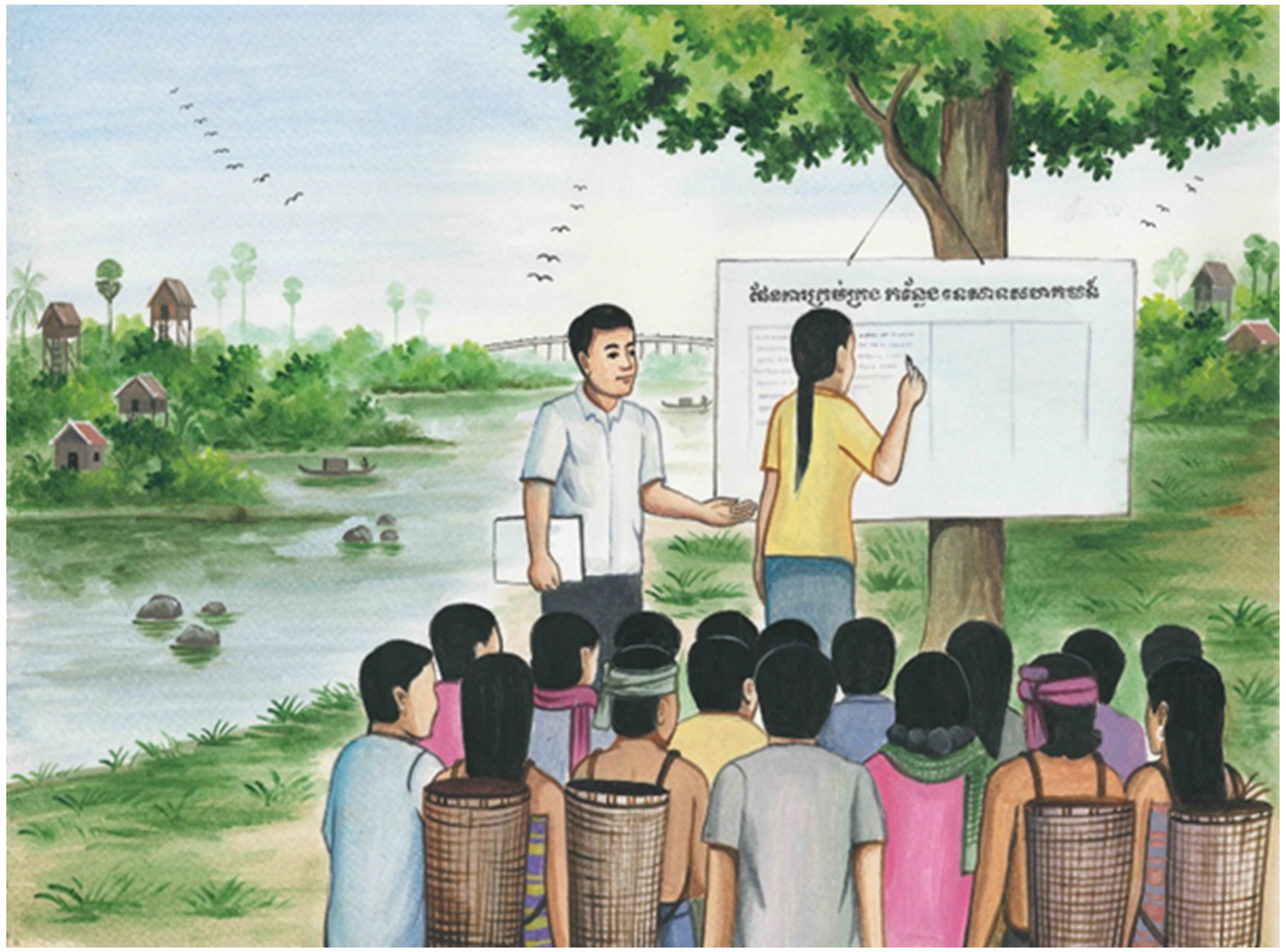

៤.១១ ជំហានទី៩៖ ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ (ត)

ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងគឺដើម្បីកំណត់៖

- យុទ្ធសាស្រ្ត និងសកម្មភាពគ្រប់គ្រងធនធានជលផល
- តួនាទី និងភារកិច្ចរបស់សហគមន៍នេសាទ និងស្ថាប័នជំនាញរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

នៅក្នុងផែនការគួរបញ្ចូល៖

- បញ្ហាបរិស្ថាន (ឧទា. ផលប៉ះពាល់លើជម្រកពងកូនចំពោះប្រភេទត្រីខ្លះ)
- បញ្ហាសង្គម (ឧទា. ការវិវាទ សុខភាពនិងសុវត្ថិភាព និងការកែច្នៃផលនេសាទ)
- បញ្ហាអភិបាលកិច្ច (ឧទា. ដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ និងការចូលរួមរបស់ស្ត្រី)។

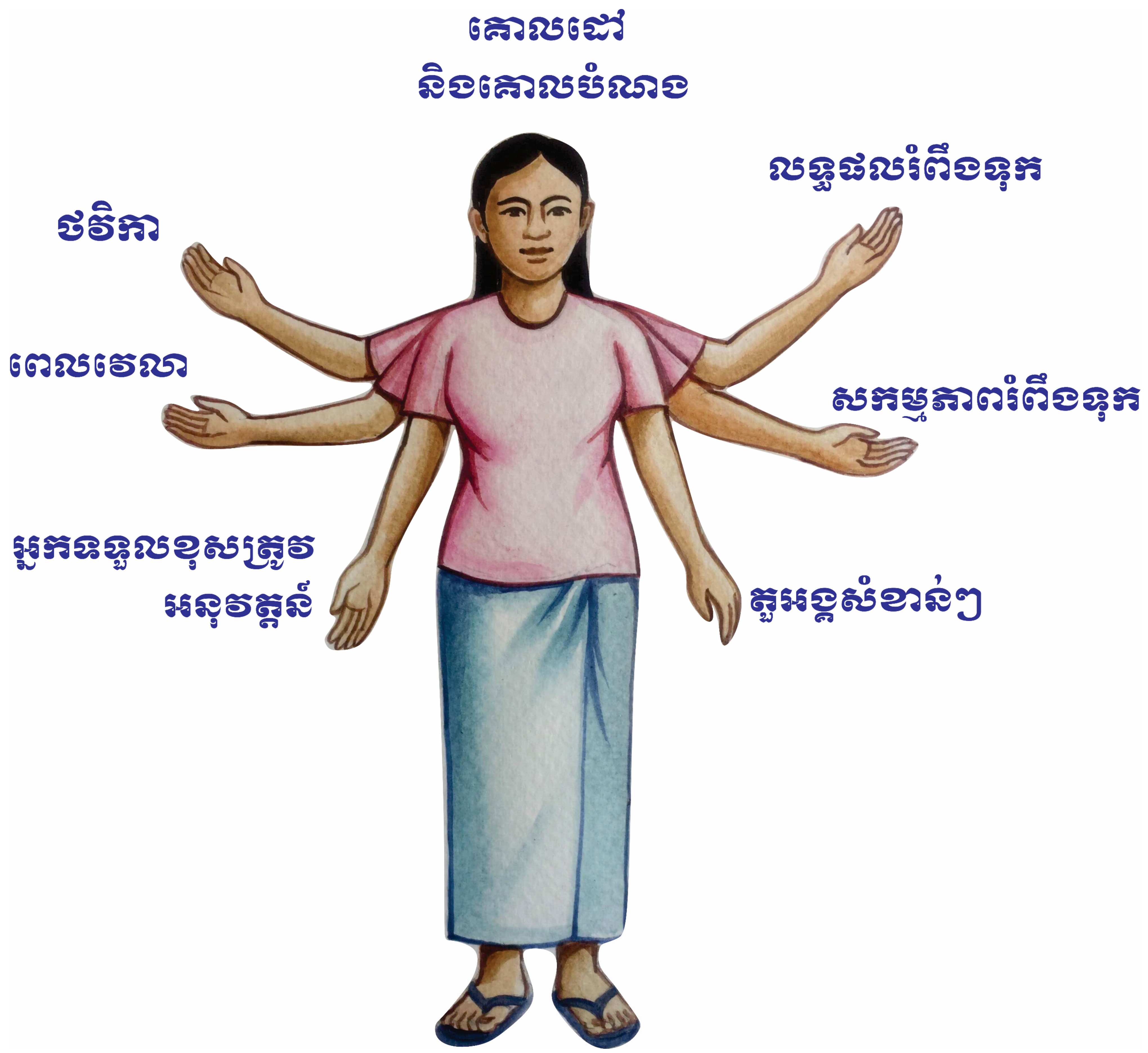

៤.១១ ជំហានទី៩៖ ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ (ត)

- តើមានគោលដៅ និងគោលបំណងអ្វីខ្លះ ដែលចង់សម្រេចឱ្យបាន ?
- តើមានសកម្មភាពចម្បងៗអ្វីខ្លះ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅ និងគោលបំណង ?
- តើសង្ឃឹមថានឹងទទួលបានលទ្ធផលអ្វីខ្លះ ?
- តើត្រូវការរយៈពេលប៉ុន្មាន ក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រនេះ ?
- តើអ្នកណាខ្លះជាអ្នកអនុវត្តសកម្មភាព ?
- តើអ្នកណាទទួលខុសត្រូវអនុវត្តសកម្មភាព ?
- សហគមន៍នេសាទមានតម្រូវការគាំទ្រពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធអ្វីខ្លះ
- តើមានតម្រូវការហិរញ្ញវត្ថុប៉ុន្មាន និងមានប្រភពមកពីណា ?

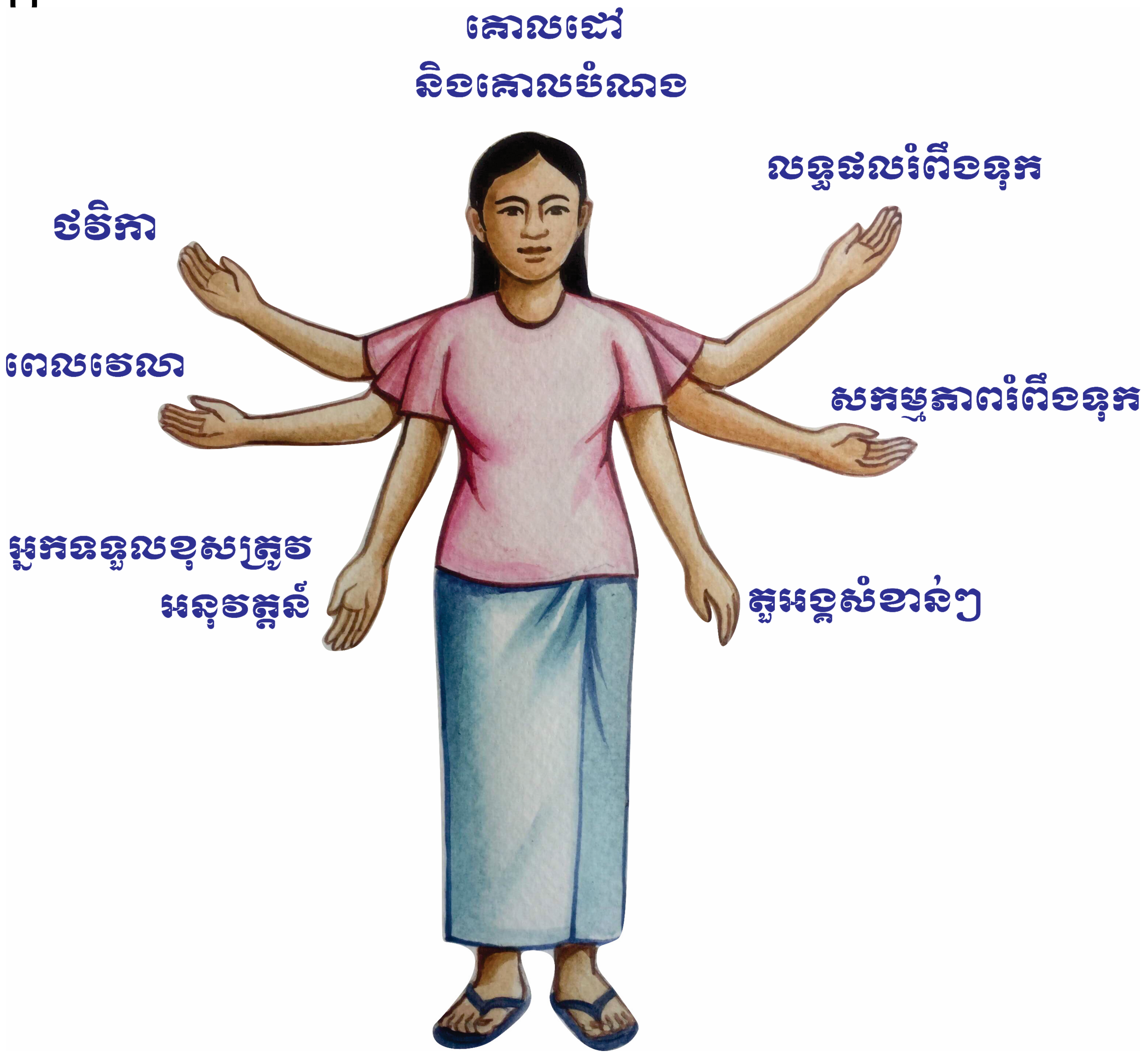

៤.១១ ជំហានទី៩៖ ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍ (ត)

វិធានការគ្រប់គ្រងការនេសាទរួមមាន៖

- ការត្រួតពិនិត្យផលចាប់
- ការត្រួតពិនិត្យអ្នកនេសាទ និងមធ្យោបាយនេសាទ
- ការត្រួតពិនិត្យកន្លែងនេសាទ
- ការត្រួតពិនិត្យពេលវេលានេសាទ
- ការត្រួតពិនិត្យ ការចេញចូលនេសាទ
- វិធានការការពារ និងកែលម្អជម្រកត្រី។

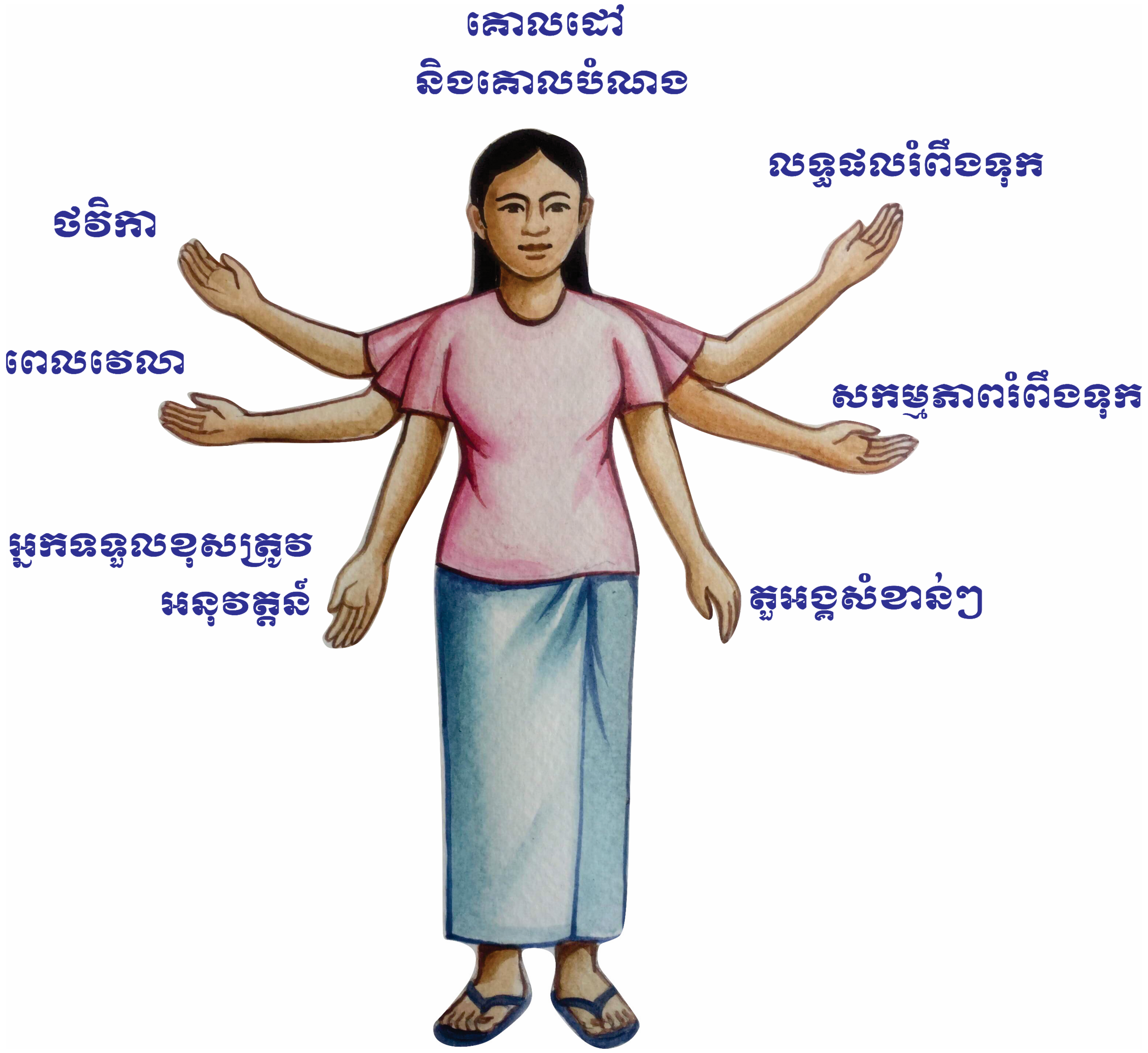

៤.១២ សកម្មភាពយេនឌ័រនៅក្នុងការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រង

ទិដ្ឋភាព និងសកម្មភាពដែលទាក់ទងនឹងយេនឌ័រ គួរត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍មានដូចជា៖

- គោលដៅ និងគោលបំណងដែលឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់បុរស និងស្ត្រី
- ការវិនិយោគលើការកែលម្អបច្ចេកទេសកែច្នៃផលនេសាទដែលក្រុមស្ត្រីត្រូវការ
- សកម្មភាពនានា សំដៅលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី ក្នុងគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ
- ការបណ្តុះបណ្តាលដែលលើកកម្ពស់សមធម៌ និងសមភាពស្ត្រី ក្នុងវិស័យជលផល

កិច្ចប្រជុំជាមួយក្រុមស្ត្រីគួរត្រូវរៀបចំដោយឡែក ដើម្បីកំណត់បញ្ហាតម្រូវការ និងឱកាសរបស់ស្ត្រី និងបញ្ចូលបញ្ហា តម្រូវការ និងឱកាសទាំងនោះទៅក្នុងផែនការ។

៤.១៣ សេចក្តីសង្ខេបតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ស្តីពីការបង្កើតសហគមន៍នេសាទ

តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវ	ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ	រដ្ឋបាលជលផល ថ្នាក់កណ្តាល	មន្ទីរកសិកម្ម/ ខណ្ឌរដ្ឋបាល ជលផល	អាជ្ញាធរ មូលដ្ឋាន
បង្កើត និងចូលរួមជាមួយ ក្រុមសម្របសម្រួល			✓	
សិក្សាលទ្ធភាពបង្កើតសហគមន៍នេសាទ			✓	
ឯកភាពលើសំណោះរបស់ក្រុមស្ថាបនិក បង្កើតសហគមន៍នេសាទ			✓	
ជួយសម្របសម្រួលការងាររបស់ក្រុមស្ថាបនិក			✓	✓
រៀបចំការផ្សព្វផ្សាយបំផុសដល់ប្រជាពលរដ្ឋ			✓	✓

៤.១៣ សេចក្តីសង្ខេបតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ស្តីពីការបង្កើតសហគមន៍នេសាទ (ត)

តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវ	ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	រដ្ឋបាលជលផល ថ្នាក់កណ្តាល	មន្ទីរកសិកម្ម/ ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល	អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន
រៀបចំកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់អំពីសេចក្តីព្រាងលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង			✓	✓
រក្សាទុក លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់សហគមន៍នេសាទ			✓	✓
ការបង្កើតក្រុមស្ថាបនិក និងសំណើសុំបង្កើត សហគមន៍នេសាទ			✓	✓
ការកំណត់ព្រំប្រទល់ និងធ្វើផែនទីកន្លែងនេសាទសហគមន៍		✓	✓	✓

៤.១៣ សេចក្តីសង្ខេបតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ស្តីពីការបង្កើតសហគមន៍នេសាទ (ត)

តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវ	ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	រដ្ឋបាលជលផល ថ្នាក់កណ្តាល	មន្ទីរកសិកម្ម/ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល	អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន
កិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍			✓	✓
ការចុះបញ្ជី និងការទទួលស្គាល់សហគមន៍នេសាទ	✓	✓	✓	✓
ការកសាង ផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍		✓	✓	✓
តាមដានត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តច្បាប់			✓	✓
វាយតម្លៃផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍			✓	✓

៤.១៣ សេចក្តីសង្ខេបតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ស្តីពីការបង្កើតសហគមន៍នេសាទ (ត)

តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវ	ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ	រដ្ឋបាលជលផល ថ្នាក់កណ្តាល	មន្ទីរកសិកម្ម/ ខណ្ឌរដ្ឋបាល ជលផល	អាជ្ញាធរ មូលដ្ឋាន
ពិនិត្យរបាយការដែលសហគមន៍នេសាទ ផ្ញើមកឱ្យ			✓	✓
រៀបចំរបាយការណ៍ និងដាក់ជូនទៅ រដ្ឋបាលជលផល ថ្នាក់កណ្តាល			✓	
ដោះស្រាយវិវាទ			✓	✓
រំសាយសហគមន៍នេសាទ	✓	✓	✓	✓

៥. ការគ្រប់គ្រងវិវាទ

គោលដៅនៃការគ្រប់គ្រងមិនមែនមានន័យថា គេចវេសពីវិវាទនោះទេ ប៉ុន្តែភាគីទាំងអស់រួមគ្នាដោះស្រាយ។

ការគ្រប់គ្រងវិវាទរួមមាន៖

- **ការចរចា៖** ភាគីជួបគ្នាទល់មុខ ដោយមាន ឬគ្មានអ្នកសម្របសម្រួល ឈានដល់ឯកភាពលើដំណោះស្រាយសមស្របមួយចំនួន
- **ការសម្រុះសម្រួល៖** អ្នកសម្រុះសម្រួល (ភាគីទី៣អព្យាក្រិត) ជួយភាគីក្នុងវិវាទឈានដល់ការចរចា តែគាត់មិនមានអំណាចបង្ខំភាគីទាំងពីរឱ្យយកដំណោះស្រាយណាមួយទេ
- **ការផ្សះផ្សា៖** អ្នកសម្រុះសម្រួលអព្យាក្រិតជួបភាគីដោយឡែកពីគ្នា ដើម្បីបន្ថយកំហឹង និងឯកភាពចំពោះដំណើរការដោះស្រាយ
- **អាជ្ញាកណ្តាល៖** ជួបជាមួយភាគីវិវាទ និងមានសិទ្ធិឱ្យភាគីទទួលយកដំណោះស្រាយ។

៥. ការគ្រប់គ្រងវិវាទ (ត)

យន្តការដោះស្រាយវិវាទ គួររួមបញ្ចូលនូវ៖

- ការដោះស្រាយវិវាទដំបូង (ពេលដែលភាគីទាំងអស់ត្រៀមនឹងដោះស្រាយ)
- វិវាទធំៗ (ពេលដែល ភាគីទាំងអស់ទំនងជាមិនឯកភាពគ្នា)។

យោងតាមករណីនីមួយៗ ត្រូវពិចារណា៖

- អ្នកណា ជាអ្នកជួយដោះស្រាយ
- អ្នកណា ជាអ្នកសម្រេច ក្នុងករណីដែលមិនមានការឯកភាពគ្នា។

៦. ការគោរពច្បាប់ និងការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់

ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់មានន័យទូលំទូលាយជាងការឃាត់ខ្លួនជនល្មើស។ កិច្ចការនេះរួមមាន៖ ការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រនានារបស់ស្ថាប័នផ្សេងៗ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងការផ្លាស់ប្ដូរផ្នត់គំនិតរបស់ជនល្មើស។ ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់រួមមានវិធីសាស្ត្រច្រើនក្នុងការផ្លាស់ប្ដូរផ្នត់គំនិតរបស់ជនល្មើស។ ការពង្រឹង ការអនុវត្តច្បាប់មានវិធីសាស្ត្រទន់ភ្លន់ និងវិធានការក្ដៅ។

វិធានការតឹងរ៉ឹង ដែលអនុវត្តដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច និងតុលាការ ដើម្បីឱ្យមនុស្សរាងចាល។ វិធានការនេះមានគោលបំណងដើម្បីកំណត់ជនល្មើស កំណត់ទីតាំង និងបង្ក្រាបជនល្មើស ដោយប្រើប្រាស់គ្រប់រូបភាពនៃទីផ្សភាពច្បាប់។

វិធានការទន់ភ្លន់ ជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ដោយស្ម័គ្រចិត្ត និងមិនបញ្ជូនទៅតុលាការ។ វិធានការទន់ភ្លន់ផ្ដោតលើ៖ ក) ប្រជាពលរដ្ឋកាន់ច្រើនចូលរួមគោរពច្បាប់ ខ) លើកទឹកចិត្តដល់ការអនុវត្តច្បាប់ដោយស្ម័គ្រចិត្ត និង គ) បង្កើនការបង្ការទុកជាមុន។

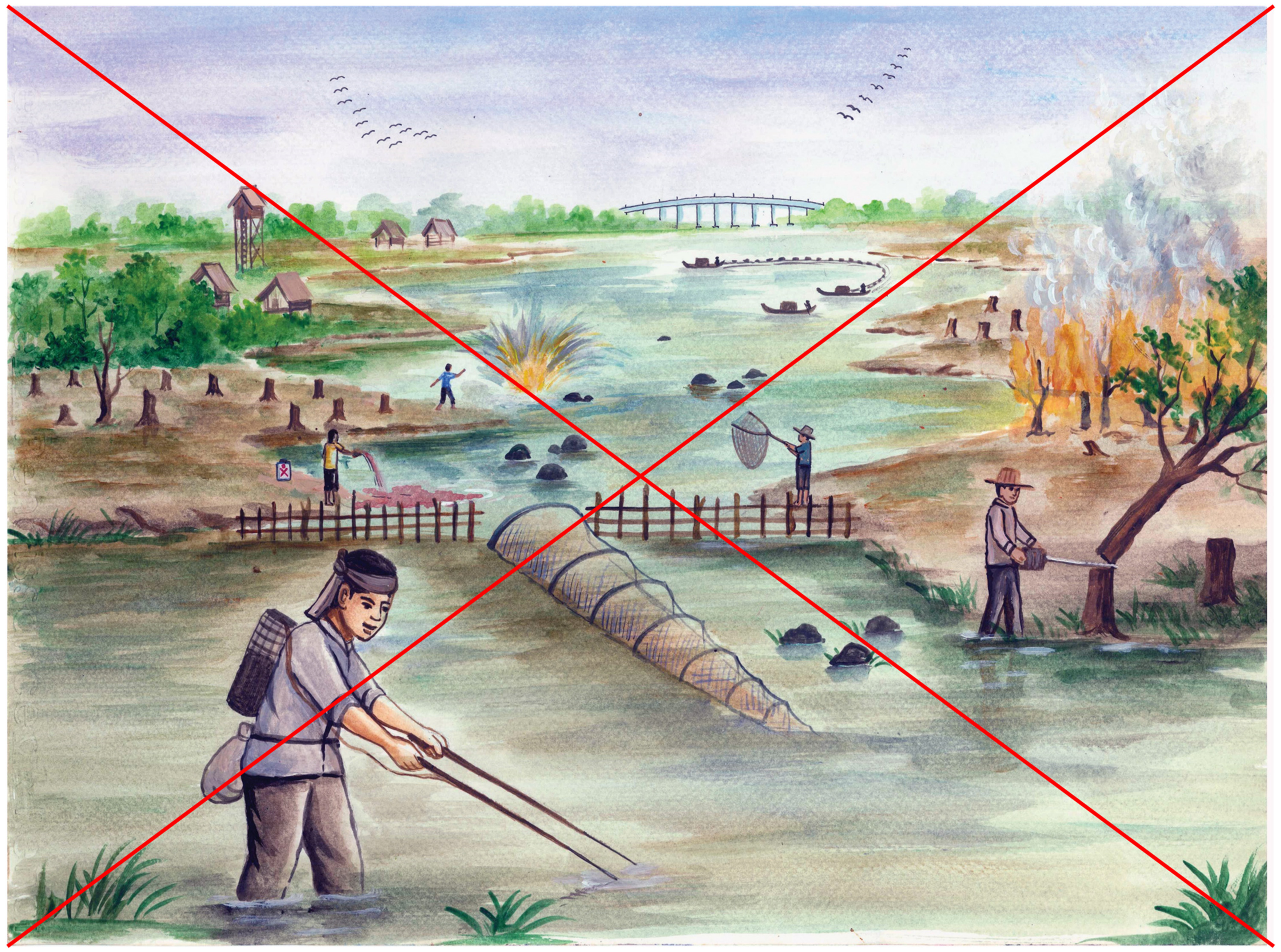

៧. បណ្តាញ

ទំនាក់ទំនងរបស់សហគមន៍នេសាទជាមួយនឹងអង្គភាពនានាខាងក្រៅមានសារសំខាន់សម្រាប់ភាពជោគជ័យរយៈពេលវែងរបស់សហគមន៍។ ទំនាក់ទំនងជាមួយនឹង៖

- សហគមន៍នេសាទ និងគម្រោងដទៃទៀត
- អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងផ្នែកឯកជន (ជំនួយបច្ចេកទេស និងព័ត៌មាន)
- ស្ថាប័នជំនាញរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលសហគមន៍នេសាទមិនសូវមានទំនាក់ទំនង ដូចជា៖ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងសុខាភិបាល ជាដើម
- អ្នកមានឥទ្ធិពល និងអំណាចដូចជា៖ អ្នកច្បាប់ អ្នកនយោបាយ និងអ្នកជំនួញធំៗ។

៨. តួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលចំពោះសហគមន៍នេសាទ

- យល់ព្រម និងចុះកិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍
- លុបចោលកិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍
- សម្របសម្រួលដំណើរការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ
- ឯកភាពលើបច្ចុប្បន្នភាពនៃកិច្ចព្រមព្រៀងកន្លែងនេសាទសហគមន៍
- ពិនិត្យ និងឯកភាពលើផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទសហគមន៍
- ពិគ្រោះយោបល់លើការកំណត់ព្រំប្រទល់ និងធ្វើផែនទីកន្លែងនេសាទសហគមន៍
- ពិនិត្យរបាយការណ៍ប្រចាំត្រីមាស និងប្រចាំឆ្នាំរបស់សហគមន៍នេសាទ
- បូកសរុបរបាយការណ៍ពីសហគមន៍នេសាទ និងរៀបចំរបាយការណ៍ប្រចាំខែ ប្រចាំត្រីមាស ប្រចាំឆមាស និងប្រចាំឆ្នាំ ដាក់ជូនរដ្ឋបាលជលផលថ្នាក់កណ្តាល

៨. តួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលចំពោះសហគមន៍នេសាទ (ត)

- ផ្ដល់យោបល់ និងជំនួយបច្ចេកទេសដល់សហគមន៍នេសាទដូចជា៖ ការផ្សព្វផ្សាយបំផុសប្រជាពលរដ្ឋនិងផ្ដល់អំណាចជាដើម
- បង្កើតគោលបំណងសម្រាប់សហគ្រប់គ្រងធនធានជលផល
- បង្កើតសកម្មភាពចម្បងៗដើម្បីសម្រេចគោលបំណង
- សម្របសម្រួលផែនការជាមួយសហគមន៍នេសាទ
- តាមដានត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពសហគមន៍នេសាទនានា
- ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត
- វាយតម្លៃការបំពេញការងាររបស់សហគមន៍នេសាទ ធៀបនឹងគោលបំណងដែលបានគ្រោងទុក។

៩. ការតាមដានត្រួតពិនិត្យសហគមន៍នេសាទ

ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលត្រូវតាមដានត្រួត-ពិនិត្យភាពរីកចម្រើនរបស់សហគមន៍នេសាទ តាមរយៈកិច្ចប្រជុំពិនិត្យមើលគោលដៅ និង គោលបំណង ដើម្បីមានមូលដ្ឋានកែសម្រួល សហគ្រប់គ្រងធនធានជលផល។

ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលអាចតាមដានត្រួត ពិនិត្យប្រចាំខែ ប្រចាំត្រីមាស និងប្រចាំឆ្នាំ តាម ការចាំបាច់របស់សហគមន៍នេសាទ។

ដំណើរការតាមដានត្រួតពិនិត្យរួមមាន៖

- ការស្វែងយល់គោលដៅ និងគោលបំណង ចំណុចខ្លាំង និងចំណុចកែលម្អ គណៈកម្មការ សហគមន៍នេសាទ និងការចូលរួមរបស់ សមាជិកសហគមន៍នៅមានការកម្រិត
- ការពិនិត្យផែនការគ្រប់គ្រងកន្លែងនេសាទ សហគមន៍។ **ខ្លឹមសាររបស់ផែនការរួមមាន៖** គោលដៅ និងគោលបំណង សូចនាករ ដែល ទាំងនេះ គឺជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យ ភាពរីកចម្រើននិងការបំពេញការងាររបស់ សហគមន៍នេសាទ
- រៀបចំបញ្ជីឈ្មោះគណៈកម្មការ និងសមាជិក សហគមន៍នេសាទ ដោយបញ្ជាក់ពីការទទួល-ខុសត្រូវរបស់សមាជិកម្នាក់ៗ

៩. ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ (ត)

- រៀបចំកិច្ចប្រជុំជាមួយគណៈកម្មការសហគន៍នេសាទ ដើម្បីពិនិត្យភាពរីកចម្រើនឆ្លើយតបទៅនឹងគោលដៅ គោលបំណង និងសូចនាករ។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនេះ ត្រូវកៀរគរការចូលរួមពីសំណាក់ សមាជិក និងគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទឱ្យបានច្រើន និងប្រមូលមតិយោបល់

- សួរសំណួរដែលពាក់ព័ន្ធ តើសកម្មភាពដែលយើងកំពុងតែធ្វើសកម្មភាពស្របតាមគោលបំណងដែរឬទេ? តើយើងកំពុងអនុវត្តវិធីសាស្ត្រដែលត្រឹមត្រូវដែរឬទេ? តើមានវិធីសាស្ត្រណាខ្លះទៀតដែលធ្វើឱ្យលទ្ធផលបានប្រសើរជាងនេះ?

- ក្នុងករណីសហគមន៍នេសាទមានដំណើរការ ហើយជួបនឹងឧបសគ្គត្រូវរៀបចំផែនការសកម្មភាព ដើម្បីកំណត់ និងដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ
- បន្តអនុវត្តចំណុចល្អៗដែលបានរកឃើញពីការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ
- មានកំណត់ហេតុនៃកិច្ចប្រជុំនីមួយៗរក្សានូវរាល់កំណត់ហេតុកិច្ចប្រជុំ និងចែកជូនសមាជិកគណៈកម្មការ និងខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល។

១០. ជំនួយបច្ចេកទេសទៅដល់សហគមន៍នេសាទ

ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលត្រូវផ្ដល់ការគាំទ្របច្ចេកទេសដល់សហគមន៍នេសាទ នៅពេលពួកគាត់មានតម្រូវការ និងជួបឧបសគ្គ។

ដំណាក់កាលទាំង៤រួមមាន៖

- គណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទត្រូវធ្វើសំណើសុំការគាំទ្របច្ចេកទេសមកខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល ដោយមានរៀបរាប់អំពីបញ្ហា និងតម្រូវការនានា
- ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលវិភាគមូលហេតុ និងតម្រូវការ(អាចតាមរយៈការសម្ភាសន៍ និងចុះដល់មូលដ្ឋាន) និងកំណត់សកម្មភាពនានាដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ
- ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលអនុវត្តសកម្មភាពដោយផ្ដល់ព័ត៌មាន និងចំណេះធ្វើ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហារួមមាន៖ ១)រៀបចំដំណោះស្រាយ ២)អនុវត្តដំណោះស្រាយ និង៣)ពិនិត្យជំហានបន្ទាប់ដើម្បីគាំទ្រ
- ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផលវាយតម្លៃ (ដែលអាចធ្វើផ្ទាល់មាត់)ថាតើដំណោះស្រាយមានប្រសិទ្ធភាពដែរឬទេ? តើសហគមន៍ត្រូវការជំនួយបច្ចេកទេសអ្វីខ្លះទៀតដែរឬទេ?

១១. ការធ្វើរបាយការណ៍

ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ប្រចាំខែ ប្រចាំត្រីមាស ប្រចាំឆមាស និងប្រចាំឆ្នាំ ដោយបូកសរុបរបាយការណ៍បានពីសហគមន៍នេសាទដាក់ជូនរដ្ឋបាលជលផលថ្នាក់កណ្តាល។

សារៈសំខាន់នៃរបាយការណ៍រីកចម្រើន គឺសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពការងារនានារបស់ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល និងភាពរីកចម្រើនរបស់សហគមន៍នេសាទ។ ចំណុចសំខាន់ៗ ក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍មាន៖

- ការត្រៀមសរសេររបាយការណ៍៖ កំណត់គោលបំណងរបាយការណ៍ ស្វែងយល់ចំណុចត្រូវរាយការណ៍ និងយល់ដឹងពីអ្នកអានរបាយការណ៍
- ចំណាយពេលសរសេររបាយការណ៍៖ ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ឱ្យបានមុនកាលបរិច្ឆេទកំណត់ ២ ឬ៣ថ្ងៃ
- រៀបចំរបាយការណ៍តាមលំដាប់លំដោយ៖
  - ខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល ទីតាំង ឈ្មោះ-មន្ត្រីជលផល កាលបរិច្ឆេទរាយការណ៍
  - សកម្មភាព និងលទ្ធផលរបស់សហគមន៍នេសាទ និងខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល
  - ការប្រែប្រួលនិងបញ្ហាប្រឈមដែលទាក់ទងនឹងសកម្មភាព កម្លាំងពលកម្ម និងថវិកា។